

Η σκιά που έγινε φως

/ Γνώμες

Ομιλία στην ευαγγελική περικοπή του Λουκά ιγ´ 10-17.

Δεκαοκτώ έτη και μια αιωνιότητα χαραγμένη σε μια ανθρώπινη ράχη. Αυτό συνιστά το μέτρο της οδύνης, την παράμετρο του χρόνου που καταμετρά η γη, όταν το βλέμμα αδυνατεί να αντικρίσει τον ουρανό. Η συγκύπτουσα γυναίκα της ευαγγελικής περικοπής, μια σκιά εντός του πλήθους, εισέρχεται στη συναγωγή σέρνοντας την ύπαρξή της, αντί να βαδίζει.

• Του Επισκόπου Μελιτηνής Μαξίμου

Το σώμα της έχει μεταβληθεί πρόωρα σε μνήμα της ψυχής της, ενώ η χρόνια αγκύλωση μοιάζει με σκουριασμένο κλειδί στην κλειδαριά του χρόνου, το οποίο αρνείται πεισματικά να περιστραφεί. Εύλογα εγείρεται το ερώτημα: πόσο άραγε ζυγίζει ο καημός και η αμαρτία του κόσμου; Πιθανώς, ισούται με το βάρος που την εξαναγκάζει να προσβλέπει διαρκώς στο χώμα. Ολόγυρα, η Συναγωγή φάνταζε εκείνη την ημέρα αλλότρια, σχεδόν εχθρική, καθώς η τήρηση του Σαββάτου είχε εκφυλιστεί σε μία απολιθωμένη τυπική θρησκευτικότητα, βαρύτερη από την ίδια την ασθένεια. Εν μέσω των συναθροισμένων ανθρώπων, η ζωντανή εικόνα του

Θεού συντρίβεται...

Πρόκειται για μία τραγική ειρωνεία, η θρησκεία μεταλλάσσεται σε βρόχο αντί να λειτουργεί ως πτέρυγα. Η γυναίκα στέκεται εκεί, ανάμεσά τους, ως μία σιωπηλή μαρτυρία τόσο της πτώσης, όσο και της επιτακτικής ανάγκης για λύτρωση. Κανείς δεν της απέδιδε προσοχή, διότι όλοι είχαν εξοικειωθεί με την παρουσία της, και η εξοικείωση με τον πόνο του άλλου αποτελεί την πλέον ειδεχθή μορφή σκληροκαρδίας. Εκείνη όμως την ημέρα, η ατμόσφαιρα είχε αποκτήσει άλλη πυκνότητα, καθότι ο Διδάσκαλος ήταν παρών: «Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν» (Λουκ. 13, 10).

Η παρουσία Του μεταβάλλει τη συχνότητα του χώρου. Το βλέμμα Του διαπερνά το κέλυφος της παραμόρφωσης και αναγιγνώσκει την ιστορία της. Δεκαοκτώ έτη ο Σατανάς έπλεκε ένα δίχτυ από αόρατο οστό γύρω από το σώμα της, κρατώντας την έρμαιο. Ο Κύριος δεν αναμένει το αίτημα βοήθειας, αλλά η ανάγκη της ηχεί σιωπηλά, η ίδια η στάση του σώματός της συνιστά δέηση. «Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου» (Λουκ. 13, 12). Λόγος δημιουργικός, λόγος που θρυμματίζει τα δεσμά. Ακολουθεί η κίνηση, η αφή. Οι χείρες που θεραπεύουν της επιστρέφουν τη χαμένη ικμάδα. Και ακαριαία, η γυναίκα ανορθώνεται.

Η θεραπεία λειτουργεί ως αιφνίδιο θραύσμα του κατόπτρου όπου καθρεφτιζόταν η απελπισία της. Τώρα, αντικρίζει πρόσωπα, βλέπει φως, αναγνωρίζει τον Ευεργέτη. Και η πρώτη της αντίδραση είναι η ευχαριστία, η οποία συνιστά το ακριβές ήθος της σωτηρίας. Η χαρά, παρ' όλα αυτά, αποδεικνύεται ενοχλητική για ορισμένους. Ο αρχισυνάγωγος, φρουρός του Νόμου, αγανακτεί. Η αντίδρασή του οφείλεται στην απώλεια ελέγχου, καθώς η Χάρις λειτούργησε εκτός των στεγανών του. «Ἐξ ἡμέρας υπάρχουν για να δουλεύετε...», διακηρύσσει προς το πλήθος, αποφεύγοντας δειλά να αντικρίσει τον Ιησού. Απευθύνεται στον όχλο προκειμένου να πλήξει τον Χριστό. Η υποκρισία αναζητά πάντοτε συμμάχους, καθώς αδυνατεί να αντέξει μόνη της την αλήθεια.

Ο αρχισυνάγωγος βαπτίζει την ίαση «εργασία». Πρόκειται για μία βαθύτατα διαστρεβλωμένη αντίληψη. Εδώ ο λόγος του Κυρίου πέφτει ως καταπέλτης: «Υποκριτά, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει;» (Λουκ. 13, 15). Η λογική Του είναι συντριπτική, μεριμνούν για τα ζώα τους, αλλά απαγορεύουν στον Θεό να φροντίσει το ίδιο Του το πλάσμα.[1] Ο Χριστός ανατρέπει βίαια αυτή τη νοσηρή ιεράρχηση. Ακολουθεί η φράση που μεταβάλλει την ιστορία, καθώς την αποκαλεί «θυγατέρα Αβραάμ». Της αποδίδει ταυτότητα, η οποία υπερβαίνει την ιδιότητα της γυναίκας και της ασθενούς, και την εντάσσει εκ νέου στην κοινότητα. Της επιστρέφει την αξιοπρέπεια που της είχε υφαρπάξει η δεκαοκτάχρονη σιωπή.[2]

Η γυναίκα, διπλά περιθωριοποιημένη, τίθεται στο επίκεντρο της θεϊκής πρόνοιας. Ίσως τα δεκαοκτώ έτη συμβολίζουν το κατώφλι της ενηλικίωσης, η γυναίκα υπέφερε ακριβώς επειδή ήταν εγκλωβισμένη σε μία πνευματική ανωριμότητα, και η θεραπεία της σηματοδοτεί την ενηλικίωσή της στην ελευθερία του Θεού. Αντιθέτως, ο αρχισυνάγωγος, αν και ηλικιωμένος, παραμένει πνευματικά νήπιος. Ζούμε εν μέσω τέτοιων «συναγωγών», σε χώρους όπου οι κανονισμοί καθίστανται σημαντικότεροι από την ανθρώπινη βιοτή. Το κρίσιμο ερώτημα επιστρέφει σε εμάς: Τι πράττουμε; Είμαστε οι τηρητές του Σαββάτου ή οι μαθητές του Ιησού;

Το Σάββατο δημιουργήθηκε για τον άνθρωπο. Κάθε φορά που συνδράμουμε έναν συνάνθρωπο να ανορθώσει το κεφάλι του, να αντικρίσει τον ουρανό, τελούμε μία θεία λειτουργία. Η αντίδραση του πλήθους έρχεται ως τελική δικαίωση: «...ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ’ αὐτοῦ» (Λουκ. 13, 17). Ο λαός διαθέτει αισθητήριο, αντιλαμβάνεται τότε ομιλεί η Αλήθεια. Ας φανταστούμε τη γυναίκα να επιστρέφει στην οικία της. Το σώμα της ίσως πονά λόγω της αιφνίδιας μεταβολής, αλλά η ψυχή της ίπταται. Ατενίζει τα δέντρα, τις στέγες, τα πρόσωπα, χαμένη σε μια γλυκιά ενατένιση. Αυτή η ιστορία συνιστά το διαρκές παρόν της Εκκλησίας. Διότι ο Χριστός ήλθε για να λύσει. Φοβάμαι όμως πως κάποιοι από εμάς, μέσω της τυπολατρίας ή της αδιαφορίας μας, γινόμαστε συνεργοί του Σατανά στο «δέσιμο» των αδελφών μας.

Θα ήταν καλύτερα αν ήμασταν χέρια που απλώνονται και όχι δάχτυλα που δείχνουν.

Ο καθρέφτης της απελπισίας οφείλει να θρυμματιστεί. Και θρυμματίζεται μόνον με την παρουσία του Προσώπου, του Χριστού. Εκείνου που βλέπει, καλεί και αγγίζει. Χωρίς προϋποθέσεις. Μόνο με έλεος.

[1] Θεοφύλακτος Βουλγαρίας, Τα Εύρισκόμενα Πάντα, εν Patrologiae Cursus

Completus: Series Graeca, επιμ. Jacques-Paul Migne, τ. 123 (Paris: J.-P. Migne, 1864), 916.

[2] Dorothy Kelley Patterson και Rhonda Harrington Kelley, The Woman's Study Bible (Nashville: Thomas Nelson, 2017), 1544.